

Alternativt folkeskoleudspil – konference 7. maj i Vartov

Den pædagogiske dannelses tænketank *Sophia* har skyts, der kan bore sig ind i regeringens pandebrask

Af Lærke Grandjean

Christine Antorini efterlyser i sin kommentar i Information d. 8. april forslag til, hvordan vi gør folkeskolen endnu bedre, så alle elever har lige muligheder. Det er lige præcis, hvad den pædagogiske dannelses tænketank *Sophia* inviterer til konference om d. 7. maj i Vartov. Formålet er at udarbejde en skitse som alternativ til regeringens folkeskoleudspil. Intet mindre. Det er næsten en David og Goliat historie, for *Sophia* er en relativ lille gruppe af mennesker, som brænder for pædagogik og dannelse, og de må jo virkelig tro på sagen, når de ligefrem vil udarbejde et alternativ folkeskoleudspil til regeringens.

Da David, i den bibelske fortælling om israelitternes kamp mod filistrene, skulle kæmpe alene mod den næsten tre meter høje og kampklædte Goliat, fik han tilbudt kongens kjortel, hjelm og brynje. Men han var ikke vant til den slags og kunne dårligt bevæge sig, så han smed det væk. I stedet gik han til bækken og fandt fem glatte sten, som han lagde i sin hyrdetaske. Som bekendt vinder David over Goliat ved at slynge én af disse sten mod den enorme filisters pande, for stenen borer sig ind i Goliats pandebrask, så han falder næsegrus til jorden.

Dannelses tænketanken *Sophia* har samlet skyts til konferencen i Vartov 7. maj. Skyts imod det menneskesyn, der har sneget sig ind i regeringens folkeskoleudspil. Bag regeringens udspil gemmer der sig nemlig et totalt opgør med at ville have en almendannende skole, bygget på åndsfrihed, ligeværd og demokrati. Det er kompetencerne til arbejdsmarkedet, man i stedet vil bygge på, for børnene skal blive en kompetent og udbytterig arbejdskraft for det danske samfund. Christina Antorinis hold plæderer for, at man med produktivitetmålinger kan bevise, hvordan effektiv læring opnås. Men der tales imod bedreviden. Man kan nemlig hverken bevise pædagogikkens gyldighed med produktivitetmålinger endsige styre pædagogikken med økonomiske markeds kræfter uden at man gør vold på selve essensen af pædagogik og undervisning. Der er noget *andet* og *mere* end økonomi og summen af en række objektive faktorer, der gør, at undervisningen bliver sublim og tydeligt kan huskes. Selv langt senere i sit liv kan mange se for sig den skolelærer, som betød så meget for netop mig, hvorfor? Fordi dette *andet* og *mere* netop ikke kan kategoriseres eller måles, for det er følelser, fantasi, erkendelse eller måske kærlighed til viden, det drejer sig om.

Christina Antorini skriver i sin kommentar i Information d. 8. april, at folkeskolen *ikke* er på vej til at blive markedsstyret, men det er skrevet imod bedreviden. For det er netop markedet, man understøtter med kravet om ændret arbejdstid for lærerne. For bag dette krav gemmer sig et menneskesyn som i markedsproduktionen, hvor varerne skal kvantificeres og objektgøres, så man kan konkurrere med hinanden. Men hvis arbejdet med mennesker og undervisning ses i en konkurrencetæknings optik, vil det medføre en afhumanisering og en afdemokratisering af skolen – det advarer dannelses tænketanken *Sophia* om.

Hvorvidt Christina Antorini og hendes hold som en anden Goliat falder næsegrus til jorden pga Sophias skyts afhænger jo bl.a. af, om Børne- og Ungdomsministeren og hendes embedsmænd overhovedet deltager d. 7. maj. Men selvom der skulle være travlt i ministeriet den dag, så er der rigtig gode grunde til at forholde sig til forskning i, og erfaring med, hvilket indhold undervisningen skal have for at leve op til grundlæggende humanistisk-demokratiske værdier. Sophias stærke skyts er bredt at inddrage forskere, fagfolk og forskellige interessegrupper, som forholder sig til selve formålet for og indholdet i skoleundervisningen. For spørgsmålet er: Hvordan skoleformål og indhold skal udformes, så mennesker dannes og kan få et godt liv i et ordentligt samfund? D. 7. maj skal Gert Biesta, professor University of Luxembourg, på Sophias konference holde oplæg om, hvad uddannelse er til for. Titlen er *The school*

and society: A difficult relationship. Gert Biesta analyserer internationale spørgsmål om, hvilke konsekvenser markedsførelsen af uddannelse har for grundlæggende samfundsmæssige værdier.

Tragisk nok er der ikke tegn på, at de grundlæggende værdispørsmål er i fokus i regeringens folkeskoleudspil. Og hvis man læser regeringens rejsehøldsplaner, der plæderer for en ny nordisk skole, så drejer skytset sig dér, skuffende nok, primært om form og metode. Regeringens fremtidsvision for den danske skole handler i al sin enkelthed om, hvordan man kan dokumentere flere produktive elever, der kan læse, skrive og regne og dermed bidrage til forretningen Danmarks husholdning. Det skuffer mig i min inderste socialdemokratiske sjæl, og jeg er vred over, at nogen socialdemokrater, og endda dem med regeringsmagten, så åbenlyst og udelukkende går kapitalens og dermed markedets ærinde.

Som mangeårig voksenunderviser i læsning og skrivning på VUC har jeg mødt utallige unge og voksne, som efter en danskundervisning, netop med fokus på overfladisk form, metode og grammatiske terperier, ikke fik de grundlæggende kvalifikationer. De kan simpelthen ikke lære at læse, når danskundervisningen primært drejer sig om at afkode tegn, lyde og skrift, fordi læsning så fremstår som et "funktionelt værktøj" uden sammenhæng med den enkelte og med de meningsgivende sammenhænge, den enkelte indgår i. Undervisning i sprog og læsning bør gå den stik modsatte vej. Den skal inddrage de magiske store fortællinger om det at være menneske, for kun derved opstår inspirationen til og meningen med at tilegne sig skriftsproget. Det er ved at tage udgangspunkt i det alment menneskelige, at alle elever får lige muligheder for at lære at læse og skrive.

Foucault, Løgstrup, Håkonsson, Vygotskij, Ziehe, Olsen – ja, undskyld, men jeg nævner her blot et udsnit af de forfattere, jeg har læst, når jeg jævnligt har dykket ned i teorierne bag min gerning. For jeg har i hele min underviserkarriere ønsket at bevæge mig i en vekselvirkning mellem praksis og teori for at kvalificere mig til selvstændigt at tage fagligt og pædagogisk ansvar for min undervisning. Men jeg har siden den nye lov for almen voksenuddannelse i 2009 måttet sande, at det slet ikke mere er meningen, at jeg som voksenunderviser skal være medbestemmende om pædagogik og fagligt indhold. Når man altså ser med regeringens øjne.

Den nye lov om almen voksenuddannelse blev vedtaget i 2009 uden den store mediebevågenhed. Fokus blev flyttet fra indhold til form, og indholdsstyring blev til målstyring. Eksamenspræstationerne skulle højne kompetencerne til samfundslivet, og testning og evaluering skulle godtgøre, at kursisterne levede op til kravene i voksenundervisningsforretningen. Dialog med kursister, undervisere, forskere og interessegrupper var så godt som ikke-eksisterende, da loven skulle gennemføres. Og kritiske indslag, fx i fagblade, blev simpelthen tiet ihjel. Demokrati?

Nej, men det stærke demokrati, som skolen skal uddanne til, skal selvfølgelig også være det stærke fundament i det politiske lovgivningsarbejde. Derfor skal regeringen nu smide deres lukkede magtbrynje der ligner den, Goliat i Bibelens fortælling udstyrer sig med. Regeringen skal smide deres lukkede og formelle metodeargumenter væk, gå ind i formåls- indholds- og værdidebatten, åbent og lyttende for dermed at kunne forholde sig til, hvad forskere, undervisere og interessegrupper siger om undervisning og pædagogik.

Det skulle nemlig nødig gå med den kommende folkeskolelov, som det gik med loven om almen voksenuddannelse fra 2009. Det har vist sig, at demokratisk medindflydelse på pædagogik og faglig tilrettelæggelse lige så stille løb ud i sandet i takt med, at form og metode har erstattet indhold og formål. Pædagogiske ledere er i stort tal blevet erstattet med ledere, som i stedet har forstand på økonomi og "positiv" kommunikation, hvilket betyder, at fokus nu er: Overskud på forretningens betalingsbalance og branding af skolens indholdstømte faciliterings-pædagogik.

I min optik er almen voksenuddannelse i dag en kold og kynisk uddannelsesfabrik, som ikke lever op til skolens formål om åndsfrihed, ligeværd og demokrati. Jeg har dog ikke tænkt mig at forlade den synkende skole-skude, men snarere fremover dykke endnu længere ned i argumenterne for en indholdsrig, dannende og formålsbestemt skole for børn, unge og voksne.

Jeg vil starte med at deltage i tænketanken for pædagogik og dannelse, Sophias konference om en alternativ skolereform d. 7. maj i Vartov. Spørgsmålet om, hvordan alle børn får lige muligheder og om hvordan sammenhængen er mellem skole og samfund skal man nemlig drøfte med åben pande.

Lærke Grandjean er oplægsholder, skribent og voksenunderviser, PD. i voksen- og ordblindeundervisning